

A Győri Ítéltábla a dr. Kardos Tímea ügyvéd által képviselt **felperesnek** a Dr. Domina László Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen személyiségi jog védelme iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2019. február 13. napján kelt 7.P.20.697/2018/7/II. számú, 7.P.20.697/2018/13/I. szám alatt kiegészített ítélete ellen a felperes által 10. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a felperes köteles az illetéktelen eljáró hatóság külön felhívása alapján megfizetni az állam javára 21.000 (Huszonegyezer) forint feljegyzett kereseti illetéket.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperes részére 25.400 (Huszonötezer-négyszáz) forint másodfokú perköltséget.

A felperes köteles az illetéktelen eljáró hatóság külön felhívása alapján megfizetni az állam javára 33.000 (Harmincháromezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **I n d o k o l á s**

**Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint** a felperes tulajdonostárs a ...i .... Társasházban (a továbbiakban: társasház). Az alperes e társasház közös képviseletét ellátó gazdasági társaság ügyvezetője. A jelen per megindítását megelőző években a felperes több pert is indított a társasház ellen a közgyűlési határozatok érvénytelenségének megállapítása iránt.

A Székesfehérvári Járásbíróságon 17.P.22.030/2016. számon folyamatban volt perben előterjesztett, 2018. február 5-én kelt beadványban a társasház közös képviseletét ellátó gazdasági társaság képviseletében az alperes a per tárgyára vonatkozó, nyolc pontba foglalt nyilatkozatot tett, melyben kitért a panelfelújítási program költségeire, annak viselésére, a társasház által felvett pénzügyi kölcsönre, a tulajdonostársak befizetéseinek elszámolására és a szakértői véleményre, majd leszögezte, hogy „az már nehezen tolerálható, hogy a felperes önmagára hivatkozva ad igazat önmagának, mint a kérelme eldöntése alapjául szolgáló tényre hivatkozva”. Beadványát azzal zárta, hogy a „**felperes perbeli magatartását és előadásait kénytelenek vagyunk mániákus pereskedési hajlamnak minősíteni.** Egyben megkockáztatjuk, hogy ez egy sajátos pszichikai jelenség, tulajdonság. Nem tudja elviselni, hogy a dolgok másként vannak, mint ahogy ő látja, illetve értelmezi. **Hasonló magatartástípust tükröz az autizmus egyik enyhe változata is.** Felmerülhet esetleg ennek vizsgálata.”

\* \* \*

Felperes keresetében a 2013. évi V. törvény 2:42. § (1)-(2) bek., a 2:45. § (1) és (2) bek. és a 2:51. § (1) bek. alapján annak **megállapítását** kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnévhez és a becsülethez fűződő személyiségi jogait a Székesfehérvári Járásbírósághoz a 17.P.22.030/2016. sz. perben 2018. február 6-án benyújtott beadványában tett azon kijelentésével, mellyel a felperes magatartását és előadását mániákus pereskedési hajlamnak minősítette és azt állította, hogy magatartása hasonló magatartást tükröz, mint az autizmus egyik enyhe változata. Kérte, hogy a bíróság az alperest a további jogsértéstől **tiltsa el és kötelezze 150.000 Ft sérelemdíj megfizetésére.**

Az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tényként állította, hogy (a kimutatásában részletezettek szerint) a társasház közgyűlési határozatai érvénytelenségének megállapítása iránt 2009. óta több ízben indított pereket, melyeket megnyert. Ennek ellenére az alperes - a társasház közös képviselője - bűnbaknak nevezte ki őt, a faliújságra kitett tájékoztatásban és a per tárgyát képező periratban is, holott elsődlegesen nem perben, hanem az alpereshez fordulva, nemperes úton igyekezett a társasházi vitákat rendezni, s a társasház jogellenes működése miatt minden esetben alapos megfontolást követően terjesztett elő csak (megalapozott) keresetet.

Jogi álláspontja szerint a notórius pereskedésre és autizmusra vonatkozó kijelentés valótlan tényállítás, azt az alperes nem véleményként fogalmazta meg, amit alátámaszt az is, hogy felvetette a vizsgálat lehetőségét. Az állítást sértő számára, mert az autizmus egy kognitív zavarral járó fejlődési rendellenesség, ami egész életen át tartó fogyatékossággal jár, ő azonban 70 éves kora ellenére is teljesen ép szellemileg és fizikailag is. Az alperes bántó kijelentéséről a lakók is tudomást szerezhetnek, hiszen joguk van a periratokba betekinteni.

\* \* \*

**Az alperes** - az Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítási szabadságra hivatkozással - **a kereset elutasítását kérte.**

A kereset tényállításai közül vitatta azt, hogy a felperes minden általa a társasház ellen indított pert megnyert, de nem vitatta, hogy a keresetlevélhez mellékelte kimutatásban felsorolt ügyekben a felperes pernyertes lett. Jogi érvelésében kifejtette, hogy a per tárgyát képező kijelentés nem tényállítás, csak a véleményének adott hangot, okszerű és indokolt nyilatkozatot tett, mellyel nem lépte át a véleménynyilvánítás megengedett határát.

A véleménynyilvánítás szabadsága és a becsülethez való jog ütközése esetén azt kell mérlegelni, hogy az alperes a véleménynyilvánítás megengedett kereteit túllépve fogalmazta-e meg értékítéletét, az tartalmát tekintve az okszerűnek és indokoltnak mutatkozik-e. Beadványából nem szabad részeket kiragadni, a teljes szövegrészt a környezetével együtt kell értékelni. Tény, hogy a felperes rendszeresen fordult bírósághoz, hogy vélt vagy valós igazát érvényre juttassa, nehezen tudja elfogadni, ha a dolgok máshogyan vannak, mint ahogy az adott esetben ő azt képzei. Minden közgyűlési határozatot megtámad, kezdeményezésére rendkívüli közgyűléseket is kellett tartani, magatartása az alperes ellehetetlenítésére irányul.

\* \* \*

**Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította.**

Az irányadó jogszabályi háttér (Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdés, VI. cikk (1) bekezdés; Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdés, 2:43. § d) pont, 2:45. § (1) bekezdés), valamint az általa mérvadónak tekintett Alkotmánybírósági és bírói gyakorlat (36/1994. (VI.24.) AB határozat; 13/2014. (IV.18.) AB határozat; EBH2002.624.) felhívása mellett a periratban tett alperesi kijelentést **vélemény-nyilvánításnak minősítette**, mely ennél fogva a felperes jó hírnevét nem sérthette. Rámutatott, hogy a becsületsértés törvényi tényállását pedig amiatt nem meríti ki a sérelmezett kitétel, mert kifejezőmódjában indokolatlanul nem volt bántó és az adott tartalom enyhébb kifejezésekkel nem is lett volna megfogalmazható.

Kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy az alperes a per tárgyát képező kijelentést a felperes által indított perben előterjesztett **védekező iratában** tette. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat az eljárási nyilatkozatok vonatkozásában tágan értelmezi - és kiemelt védelemben részesíti - a vélemény-nyilvánítás szabadságát, csak a rosszhiszemű, visszaélésszerű, a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütköző, tudatosan valótlan tényállítások és kifejezőmódjukban indokolatlanul bántó, lekicsinylő, lealacsonyító, durván sértő kifejezések használatával szemben biztosít személyiségi jogvédelmet.

Szövegösszefüggéseit is figyelembe véve az alperesi védekező irat a per érdemére vonatkozó állításokat és érvelést tartalmazott, s csupán záró részében sérelmezte a felperesi igényérvényesítés azon technikáját, mely szerint a felperes önmagára hivatkozva ad igazat önmagának. A 13/2014. (IV.18.) AB határozat szempontrendszer alapján a mániákus perlekedési hajlammal kapcsolatos kijelentés értékítélet (vélemény-nyilvánítás). A szövegkörnyezetében szereplő „minősítés” kifejezés is ezt támasztja alá. Az alperes nem azt kívánta állítani, hogy a felperes orvosilag igazolt pszichiátriai beteg, csupán a felperes perbeli magatartásából - makacs kitartásából, s abból, hogy önmagára hivatkozva ad igazat önmagának - következtetéseket vont le. A vizsgálat lehetőségének felvetése sem teszi az alperesi kijelentést tényállítássá, kizárólag annyit jelent, hogy az alperes álláspontja szerint a véleménye esetleg alátámasztható tényszerűen is.

Az ezt követő kijelentés, bár valóban távoli összefüggésben áll a per tárgyával (melyre figyelemmel potenciálisan személyiségi jogokat sértő is lehetne) -, mégsem minősíthető öncélú támadásnak, mivel - tartalma szerint - a felperesi perbeli cselekvőképesség hiányát is felveti.

P.20.697/20018/13/I. szám alatti kiegészítő ítéletében kötelezte a felperest 15.000,-Ft feljegyzett kereseti illeték megfizetésére.

\* \* \*

**Az ítélet ellen, annak keresete szerinti megváltoztatása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.**

Fellebbezésében - tartalma szerint - az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálatát kérve arra hivatkozott, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a per tárgyát képező kijelentést vélemény-nyilvánításnak és azon belül a szabad vélemény-nyilvánításhoz való jog gyakorlása szempontjából megengedett vélemény-nyilvánításnak minősítette.

Kiemelte, hogy a 13/2014. (IV.18.) AB határozat szerint, amennyiben egy állítás **igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető**, igazolható, akkor tényállításról van szó. Az alperes azon állítása, hogy a felperesi magatartás hasonló jeleket mutat, mint az autizmus egyik enyhe változata, tartalmában ellenőrizhető, így nem tekinthető vélemény-nyilvánításnak, ráadásul valóságtartalma

külön orvosi vizsgálat nélkül is megdől, hiszen kizárt, hogy a 70 éves felperesnél e betegség - annak fennállta esetén - ne került volna már korábban diagnosztizálásra.

Kiemelte, hogy a 13/2014. (IV.18.) AB határozat értelmében a szabad vélemény-nyilvánításhoz való jog nem terjed ki a **tudatosan valótlan és sértő tényállításokra**. A szabad vélemény-nyilvánításhoz való jogot felelősséggel kell gyakorolni, el kell követni mindent a jogsértések elkerülésére. Miután az alperes tisztában volt azzal, hogy voltak olyan peres eljárások, melyeket a felperes megnyert, így hamis a személyének „mániákus perlekedő” és „autista beteg” minősítése, mely alkalmas a társadalmi megítélése hátrányos befolyásolására és kifejezőmódjában is indokolatlanul bántó és lealacsonyító.

E kijelentés csak akkor lenne megengedett vélemény-nyilvánításnak minősíthető, ha azt a felperes négy szemközt egy ismerősenek, vagy magának a felperesnek mondja. Azáltal, hogy a perbeli iratban tette azt, az már nem vélemény-nyilvánítás, hiszen nyilvános, mások számára is hozzáférhető. Az elsőfokú bíróság indokolatlanul nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy a kijelentésre egy peres eljárásban védekező iratában került sor, holott ez az eljárás nem egy büntetőeljárás volt.

\* \* \*

#### **Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.**

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a kérdéses nyilatkozatot helyesen minősítette hírnévrontásra alkalmatlan, megengedett véleménynyilvánításnak.

\* \* \*

#### **A felperes fellebbezése nem alapos.**

Mindenekelőtt arra mutat rá az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése - alapvetően annak jogi indokaira is kiterjedően - helytálló, ezért az elsőfokú ítélet megváltoztatására a felperesi fellebbezésben foglaltak nem adnak alapot. Az ítéletábra kizárólag a fellebbezésben foglaltakra tekintettel, illetve az elsőfokú ítélet jogi indokolásának kiegészítéseként mutat rá az alábbiakra.

A fellebbezésben foglaltakkal szemben - és eltérően büntetőjogi szabályozástól - a perbeli esetben nem attól függ egy nyilatkozat jó hírnevet, vagy becsületet sértő jellege, hogy az milyen személy kör előtt hangzott el, hanem e vonatkozásban az elsőfokú ítéletben a tényállítás, illetve vélemény-nyilvánítás elhatárolása szempontjából értékelt tartalmi elemek döntőek. A kijelentésről tudomást szerző személyi kör csak abból a szempontból bír jelentőséggel, hogy mennyiben lehet alkalmas a kijelentés valamely személyiségi jog megsértésére.

A 13/2014. (IV.18.) AB határozat (41) bekezdése értelmében az értékítéletek és a tényállítások közötti különbségtétel a közügyeket nem érintő vélemények minősítésekor is döntő jelentőségű. Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy az értékítéletek és tényállítások eltérő megítélése korrelál a közügyeket vitató, és az egyéb ügyeket érintő szólások tekintetében. Az AB határozat (37) bekezdése értelmében a tényállítások és értékítéletek közötti határesetet az úgynevezett értékítélettel terhelt tényállítások, illetve **az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és polemikus stílusban megírt, ám de vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek** jelentik. Az ítéletábra álláspontja szerint a sérelmezett kijelentés az utóbbi körbe esik, így a szabad vélemény-nyilvánítás magasabb szintű védelmét élvez.

Erre tekintettel helyesen minősítette az elsőfokú bíróság vélemény-nyilvánításnak - és azon belül is - a felperes személyiségi jogait nem sértő szabad vélemény-nyilvánítás körébe eső vélemény-nyilvánításnak az alperes periratban tett nyilatkozatát.

Az alperesi kijelentés - a perirati előzményekkel nem inadekvát módon - lényegében csak arra utalt, hogy a felperes perlekedése öncélú, s nem arra, hogy eredménytelen. Azt érzékelteti, hogy a felperes önmagáért a perlekedésért perel és a perrel elérni kívánt cél csak másod-, vagy sokadlagos kérdés számára. Az alperes csak a per vitás kérdéseinek elemzését követően, a felperes perbeli érvelési technikájához kapcsolódó szövegrészhez („a felperes önmagára hivatkozva ad igazat önmagának”) fűzött az ekként összefoglalt felperesi magatartást minősítő olyan megjegyzést, mely ezt felperesi magatartást a felperes mániákus, az autizmus egyik enyhe változatához is hasonlítható perlekedési hajlamára vezeti vissza.

Noha a sérelmezett kijelentést az alperes nem a tárgyalás hevében, hanem periratban tette, alappal tulajdonított a kijelentés fórumának kiemelt jelentőséget az elsőfokú bíróság, s helyesen hívta fel az ezzel összefüggésben kialakult bírói gyakorlatot. A következetes bírói gyakorlat szerint ugyanis a jogérvényesítés és a védekezés szabadsága körében tett nyilatkozatok személyiségi jogokat sértő jellege - bár kiragadva az eljárásból önmagukban lehetnének azok - általában nem állapítható meg. A kontradiktórius jellegű polgári perek során a felek részéről tett nyilatkozatok, a büntető eljárás vagy más hatósági eljárás kezdeményezése, illetve az eljárások során tanúként tett vallomások közös vonása, hogy az eljárást kezdeményezése, vagy az eljárás során kifejtett valamely egyéb cselekmény személyiségi jogokat sértő jellege csak abban az esetben állapítható meg, **ha a tényközlés összefügg ugyan az eljárás tárgyával, de** (visszaélésszerű joggyakorlást valósítva meg) **tudatosan hamis, illetve, nem a konkrét ügyre vonatkozó (inadekvát) és egyúttal valótlan tényállítást tartalmaz, vagy** - tartalmi helyességétől függetlenül - **kifejezésmódjában indokolatlanul bántó, lekicsinylő, lealacsonyító durván sértő.** (Iránymutató e tekintetben : BDT. 2008. 1776; EBH.2002. 624; BH.2004. 357; BH.2009. 214; Győri Ítéltábla Pf.I.20.094/2008/10.; Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.030/2011/8; Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.094/2007/6.).

A felperes maga is előadta, hogy számos pert indított az alperes által képviselt társasházzal szemben, melyeket részben meg is nyert. Annak, hogy milyen arányban zárultak ezek a perek kedvezően a felperesre nézve, súlytalan a per tárgyát képező kijelentés jogsértő jellegének megítélése szempontjából. Jelentősége annak az alperesi kiindulópontnak van, - s ezt a felperes sem vitatta -, hogy a felperes minden vitatható esetben igényt érvényesített a társasházzal szemben, ez képezi a per tárgyát képező kijelentés (vékony) ténybeli alapját.

Az alperes azon túl, hogy a felperesi igényérvényesítést a felperes mániákus pereskedő hajlamára vezette vissza, azt párhuzamba állította az autizmus enyhe változatának tüneteivel, anélkül azonban, hogy e betegség fennálltát a felperes esetében állította volna. A periratban tett alperesi előadás nem tekinthető öncélúnak, a jogvitával való összefüggését azonban nem az elsőfokú bíróság által a perbeli cselekvőképesség hiánya kapcsán kifejtettek teremtik meg, - ezért ezt az ítéltábla mellőzi az elsőfokú ítélet indokolásából -, hanem az, hogy **a sérelmezett kitétel két eleme egységet képez, s azzal az alperes a felperes perlekedését s nem magát a felperest (annak személyiségét) minősítette,** csupán a kifogásolt felperesi perlekedési technikának próbált - nem öncélú módon - gátat vetni, rámutatva az igényérvényesítés általa vélt motivációjára.

Tényállítás hiányában a jó hírnév sérelme nem valósult meg. Arra pedig az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy az alperes által alkalmazott megfogalmazás nem tekinthető kifejezőmódjában indokolatlanul bántónak.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás fenti kiegészítésével - a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta.

A perbeli kereset a személyiségi jogsértés sérelemdíj szankciójára és felróhatóságtól független szankcióira egyaránt kiterjedt. Ha a személyiségi jogsértés objektív és szubjektív (az új Ptk. keretében felróhatóságtól független és sérelemdíj) szankcióit egy eljárás keretén belül érvényesíti a fél, úgy a kereset egységesnek minősül. Az objektív (felróhatóságtól független) szankciókhoz kapcsolódó meg nem határozható perérték és a nem vagyoni kártérítési követelés (sérelemdíj) viszonylatában az illeték megállapításának alapjául a magasabb illeték alapot kell csupán figyelembe venni. (BH.2001.367.; EBH.1999.94.) Az érvényesített sérelemdíj mértékére figyelemmel a pertárgy értéke a felróhatóságtól független szankciók vonatkozásában irányadó Itv. 39. § (3) bekezdése b) és c) pontja szerint alakul, ennek megfelelően a lerovandó kereseti illeték mértéke 36.000,-Ft, a fellebbezési illetéké -az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint - 48.000 forint. A felperes az elsőfokú eljárás során és fellebbezésén egyaránt csupán 15.000 forint illetéket rótt le.

Az ítélet tábla a Pp. 383.§ (6) bekezdése alapján - a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - hivatalból határoz a le nem rótt kereseti illeték tárgyában. Észlelte az ítélet tábla, hogy az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás során (kiegészítő ítéletében) és az iratok felterjesztése kapcsán nem a fenti logika mentén járt el, hanem a sérelemdíj igény alapján határozta meg a per tárgyának értékét.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla az eredménytelenül perlekedő és fellebbező felperest a Pp.102.§ (1) bekezdése alapján a hiányzó további 21.000 forint kereseti és 33.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.

Győr, 2019. június 27.

**Dr. Lezsák József sk.**  
a tanács elnöke

**Dr. Mészáros Zsolt sk.**  
előadó bíró

**Dr. Ferenczy Tamás sk.**  
bíró